

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. I stillet af Udvalget for landdistrikter og øer

Spørgsmål I

Hvilke konsekvenser vil forsumpningen af bl.a. landbrugsarealer som følge af vandplanerne få for erhverv, vækst og udvikling i landdistrikterne, og hvilke overvejelser og initiativer giver dette ministrene anledning til?

Svar

Tak fordi jeg måtte komme her i dag.

Jeg vil allerførst gerne slå fast, at formålet med vandplanernes vandløbsindsatser er at skabe rent vand og levende vandløb. Vi ønsker at skabe et mere rigt og varieret dyre- og planteliv i vandløbene – ikke at ”forsumpe” landbrugsarealer.

Det er fortsat en kendsgerning, at hovedparten af de danske vandområder ikke lever op til målet om god økologisk tilstand - som jo er et krav fra EU om, at det skal de danske vandløb.

Når det er sagt, vil jeg gentage, hvad jeg tidligere har sagt i samråd i Miljøudvalget: Vi vil hverken oversvømme værdifuld landbrugsjord eller spilde formuer på indsatser i miljømæssigt værdiløse vandløb. Det står fuldstændig fast – det er ikke vores intention.

Vi vil have rent vand på en fornuftig måde.

Hverken jeg eller tidligere miljøministre har lagt skjul på, at vandløbsindsatsen i nogle tilfælde kan medføre forringede afvandingsforhold på vandløbsnære arealer, hvor der skal ske en indsats med ændret vandløbsvedligeholdelse.

Det er derfor, at den tidligere regering med Grøn Vækst afsatte midler - inden for rammerne af landdistriktsprogrammet - til økonomisk kompensation til landmænd, der lider tab som følge af indsatsen.

Det følger af Grøn Vækst-loven, at der kun igangsættes indsatser, der kan rummes inden for den afsatte ramme til kompensation.

Det er desuden forudsat, at der gennemføres en konsekvensvurdering, der afklarer konsekvenserne af at ændre vedligeholdelsen.

Alene af den grund vil der aldrig blive tale om at forsumpe 650.000 ha landbrugsareal, som det er blevet fremført i den til tider meget ophedede debat.

Vi har simpelthen slet ikke penge til at kompensere for tab på så store arealer.

I spørgsmålet fra udvalget forudsættes det, at et areal "forsumpes", så snart afvandingen af et areal forringes.

Det er ikke tilfældet.

I følge Aarhus Universitet foreligger der ikke materiale, som kan dokumentere arealmæssige konsekvenser på 650.000 ha, som bl.a. Jan Hjedes har fremført på foretræde for Miljøudvalget og her i udvalget i 2013.

Nu er det jo også sådan, at vandløbsindsatserne med ændret vandløbsvedligeholdelse endnu ikke er påbegyndt.

Og når vi kommer dertil, skal kommunerne først - inden en indsats gennemføres - bekræfte, at der er fagligt belæg for indsatsen - at den bidrager til at forbedre miljøtilstanden i vandløbet.

Dernæst skal der gennemføres konkrete konsekvensvurderinger. Konsekvensvurderingen har flere formål.

Den skal danne grundlag for en eventuel udbetaling af compensation, og skal samtidig både sikre, at der ikke igangsættes indsatser ud over den økonomiske ramme, og at der ikke gennemføres indsatser, som får vidtrækkende konsekvenser for de vandløbsnære arealer.

Naturstyrelsen har fået udviklet en landsdækkende metode for denne konsekvensvurdering.

Metoden skal nu afprøves, inden den anvendes.

Det vil ske parallelt med den fornyede supplerende høring af ændringerne af vandplanerne, og parallelt med at kommunerne – når vandplanerne igen er vedtaget – bearbejder og tilpasser de kommunale vandhandleplaner, der foreligger på nuværende tidspunkt.

Afprøvningen af metoden til konsekvensvurdering kan føre til en trinvis igangsættelse af indsatserne. Først når værktøjet er i stand til at håndtere dræn, igangsættes indsatser i vandløb med drænrelaterede problemstillinger.

Hvis en konkret konsekvensvurdering viser, at en indsats vil få meget vidtrækkende konsekvenser for de vandløbsnære arealer, vil indsatsen ikke blive gennemført i den påtænkte form.

Men - som jeg sagde tidligere - vandløbsindsatsen med ændret vandløbsvedligeholdelse er endnu ikke påbegyndt, og de udfordringer, som landbruget står overfor lige nu i forhold til eventuel forsumpning af deres vandløbsnære arealer, kan derfor ikke skyldes vandplanerne.

De kan være begrundet i en lang række andre forhold.

F.eks. har mange jorde sat sig pga. årtiers dræning, ligesom mange dræn ikke virker optimalt. De er enten for gamle eller ikke tilstrækkeligt vedligeholdte. Øget nedbør pga. klimaforandringer har også betydning for markernes tilstand.

Samlet set må jeg konkludere, at der ikke er belæg for at tale om en "forsumpning" af 650.000 ha landbrugsjord, som følge af de kommende vandløbsindsatser.

Jeg vil i øvrigt også henvise til Natur- og Landbrugskommissionen, der netop ser på de langsigtede forhold for landbruget i samspil med natur, vandmiljø og klima.

Kommissionen forventes at udkomme med deres anbefalinger her i foråret 2013.

Lad mig til slut igen understrege, at vi med vandløbsindsatsen ønsker at skabe rent vand og levende vandløb – på en fornuftig måde.